

Анна Егоровна Варламова-Айысхаана

Күн бэлэбэ

Сааскы күн барахсан киһи аайы эрэ кэрэни бэлэх ууннарбын диэбиттии, чабыл сардаңаларын харыстаабакка Сир Ийэбэ ыста. Үөһэттэн тыгар сардана көмүс утахтара ордук оскуола дьиэ киэң олбуоругар кутууларга дылылар.

Алтан чуораан хатан лыңкырын тилэх үктэһэ оскуола аана тэлэллэ биэрдэ. Оҕо-аймах чабаархай саңата олбуор иһин толордо. Сааскы маннык кэрэ күннүүн ыраас мичээр, сырдык санаа, лыңкынас күлүү уонна күүс-уох кытта ситимнээх быһыылаах. Көр ол, туох да бэйэлээххэ ымыттыа суох остуорас Балаайа кирилизскэ тахсан, быар куустан туран, оҕолор оонньууларын көрөр. Мичээрдиир...

Ахсыска үөрэнэр Ньюргуннаах Айаал дэриэбинэ хоту уһугар олорор буоланнар, оскуолаттан төннүүгэ биэрдэ эмэ аргыстаһар үгэстээхтэр. Доҕордоспоттор. Ньюргун кими да кытта түптээн уһуннук бодоруспат. Кылааска хаалыылаах буолан, бииргэ үөрэнээччилэриттэн бүтүн биир төбөнөн өндөс. Атаастаан буолуо, оҕолору төбөлөрүттэн тайана, кэтэххэ тыгыталыы сылдыар үгэстээх. Кинини утары, саараама ким да саңарыа суоҕа. Үгүстэр киниэхэ ньыланньылар. Чэ, быһата, кылааһыгар хоруол.

Биэрдэ аргыстаһан иһэн, Ньюргун уулусса кытыытыгар сытар туох эрэ күөххэ хараҕа хатана тустэ. «Оо, булумньу!» - диэн үөгүлээт кумааһынньыгы харбаан ылла. Арыян көрбүттэрэ, харчылаах, отут солкуобай. Кумааһынньык кимиэнэ буолара эмиэ биллэр. «Эляковой М.П.» диэн суруктаах икки квитанция бүк тутулла сылдыар. Ньюргун, харчыны аабаат, үөрүүтүттэн тангалайын тансынна. Баҕарар баҕатын чыпчаала буолбут светомузыка ирбинньик уоттара хараҕар дьиримнэстилэр. Ийэтиттэн биир бачча үбү эптэрдэбинэ, силигэ ситэр буолбут. «Ю-2»-лар тиһэх ырыаларын мелодиятын кининэйэ-кининэйэ, брейк үнкүүлээн ээрдии тутунна.

Онтон Айаал ыала эмээхсин сүтэрбит харчыта төлө туппат кытаанах ытыска түбэспититтэн абара санаата. «Пенсиям кэлиэр диэри», - диэн эмээхсин иккитэ-хаста уол дьонуттан харчы ылбытын өйдөөтө. Бүгүн пенсиятын ылаат, түһэрээхтээбит. Солкуобайа да суох хаалбыт тулаайах эмээхсини сүрдээбин аһына истэ. Ньюргун быһыытыттан кэлэйэн сирэйэ итийдэ. Бу үөрэн-көтөн иһэр киппэ көрүннээх уолтан хайдах харчыны төнүннэриэн тобулбата. Ол икки ардыгар Ньюргун туоруур уулуссата чугаһаата. Айаал ыксаата. «Суох, сатамат! Харчыны аҕал!» - диэн хаһыыты былаан саңарбытын бэйэтэ да соһуйа иһиттэ. Тулатын көрүннэ, уолу уолугуттан ыксары тардан ылан сирэйин тобулу көрдө. Суох, бу тугуй, кинини уун-утары чабыйбат, кытаанах харахтар утары көрбүттэр. «Кумааһынньыгы аҕал диибин!»- Айаал булгуччулаахтык модьуйда.

Уун-утары көрсөн турдулар. Ол турдактарына онус кылаас уолаттара Сималаах Ваня кинилэргэ чугаһыахча буоллулар. Ньургун сааннабына буоларыныы, харабын кырыылаахтык симириччи көрөн туран: «Ну, смотри!»- диэн баран, Айаалы уолугуттан ылан күүскэ илгилээтэ. Ыһыктан кэбистэ. Кумааһынныктаах харчыны Айаал атабын анныгар элиттэ. «Булдун» төлө туттарбыт абатыгар, эргиллэн, сутуругун көрдөрдө. Айаал ону көрбөтө, кини хайыы-уйэ ырааппыт этэ. Дьиэтигэр таарыйбакка, курдары Маарыйа эмээхсиннэ ааста. Киирбитэ, сэрэйбит сэрэх, эмээхсин сүтүктэммитэ өтө көстөр. Куоскатын т??э?эр олордон, оһох иннигэр талах олоппоско хонкуйан олороохтуур эбит. Уол киирбитигэр кини сүтүгүм көһүннэбэ эрэ дии санаахтаабатаба. Пенсия харчытыттан иэстэрин көрдөтө ыттактара дии санаабыта. Онто баара ...

- Маарыйаа, эн харчыгын сүтэрбиккин дии, ону буллум ... ээ буллубут ... - дии- дии, кумааһынныктаах харчыны эмээхсиннэ уунна. Эмээхсин онно үөрбүтүөн! Бэл, куоската, үөрбүттүү, Айаал диэки сандаарыччы көрөн олордо.

Уол таһырдыа табыста. Арбаалаан эрэр күн Айаалы сылаас сарданатынан имэрийэ истэ.